

Дячков Д.В.

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
АУТСОРСИНГ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Різноманіття організаційних і функціональних зв'язків туристського комплексу, велика кількість підприємств, в тій чи іншій мірі сполучених з ринком туристських послуг (туристичні підприємства, готелі, санаторії, транспортні організації, розважальні заклади, тощо) дозволяє розглядати туристський комплекс як систему, в якій склалися внутрішньосистемні міжорганізаційні взаємодії на умовах партнерства. Жоден виробник туристських послуг не в змозі поодиноці надавати все різноманіття послуг і задовольнити потреби клієнтів без залучення ресурсів підприємств-партнерів. Компанії об'єднуються для досягнення певних цілей, при цьому зберігаючи свою незалежність і спільно контролюючи виконання поставлених завдань, розділяючи ризики і придбані переваги, роблячи внесок в одну або кілька сфер діяльності (продукти, технології, послуги).

Аутсорсинг - це одна з найбільш сучасних і успішних бізнес-моделей, що дозволяє досягти підвищення ефективності діяльності туристичних підприємств. У сучасних економічних умовах аутсорсинг, стає успішним інструментом підвищення конкурентоспроможності підприємства. Використання аутсорсингу в туристичній діяльності підприємства є ефективним способом зниження витрат за рахунок мінімізації інвестицій в непрофільні функції.

Інсорсингові підприємства, стають економічно не вигідними, оскільки вони переповнені складними бізнес-системами, якими важко керувати [3]. Особливо це стосується специфічного туристичного бізнесу, що характеризується широким колом вимог і потреб споживачів. В умовах конкурентної боротьби перед вітчизняними організаціям постає питання про залучення зовнішніх ресурсів з метою оптимізації і поліпшення діяльності.

Аналіз літературних джерел і досліджень з питань аутсорсингу в сфері туризму свідчить про відсутність повної і чіткої інформації щодо визначення

доцільності та ефективності впровадження аутсорсингу на підприємствах даної індустрії. Така ситуація пояснюється наявністю певної специфіки та особливостями функціонування кожного окремого підприємства, однак зростаючий інтерес до аутсорсингу в туризмі вимагає теоретичного обґрунтування його основних положень для формування практичних рекомендацій.

Аутсорсинг є необхідною рисою сучасного підходу до ведення бізнесу, управління. Його можливості можна застосовувати в будь-яких сферах, зокрема він досить перспективний для підприємств туристської індустрії. Адже при формуванні турпродукту, до складу якого входять послуги перевезення, розміщення та інші, що не пов'язані з перевезенням і розміщенням (послуги з організації відвідувань об'єктів культури, відпочинку та розваг, реалізації сувенірної продукції тощо), виникають довгострокові зв'язки між різними підприємствами матеріального виробництва та невиробничої сфери.

Виходячи зі зазначеного, слід звернути увагу на можливість ефективного використання аутсорсингу в основній і допоміжній туристичній діяльності. Таким чином, підприємство туристичної галузі може ефективно реалізовувати такі види аутсорсингу: співпраця з безпосереднім постачальником турпослуг; реалізація турів через турагентства, юридичні, транспортні, бухгалтерські, інформаційно-технічні послуги, проведення аудиту, маркетингових досліджень аутсорсинг персоналу, передача на аутсорсинг окремих напрямків діяльності; охорона готелю та його території; функції туроператора; екскурсійні функції, організація будь-яких заходів; бронювання місць; організація відпочинку; екскурсійне обслуговування на місцях, тощо. Аутсорсинг дозволяє скоротити витрати і значно знизити трудомісткість і витрати, сконцентруватися на основній діяльності, не відволікаючись на допоміжні функції.

Особливою формою аутсорсингу для туристичних підприємств постає аутстафінг персоналу, коли аутсорсингова компанія приймає у свій штат вже працюючого в клієнтській компанії спеціаліста. При цьому відповідальність

несуть обидві сторони, а формальну роботу (оформлення трудової книжки, відрахування податків тощо) бере на себе агентство-лізингодавець.

До позитивних сторін застосування аутсорсингу підприємствами, що здійснюють туристичну діяльність можна віднести: економія на податках на зарплату штатної одиниці; використання спеціалізованих знань, технологій; зниження ризиків, пов'язаних з реалізацією бізнес-процесу; збільшення якості отримуваних послуг: фокусування підприємства на основній діяльності (як організації-замовника, так і аутсорсера).

У висновку можна відзначити, що аутсорсинг бізнес-функцій стає все більш популярною альтернативою для туристичних підприємств, які самостійно організовують і реалізують всі виробничо-збутові завдання. Зростаюча кількість аутсорсингових партнерств у всьому світі призводить до розвитку гнучких організацій, заснованих на «ключових компетенціях» і взаємно корисних довгострокових бізнес-відносинах з партнерами. Це дозволяє сконцентруватися підприємству на його основній діяльності. Аутсорсинг є однією з найсучасніших і найбільш успішних бізнес-моделей, що дозволяє досягти реальних конкурентних переваг.